

No he estat mai al desert. Però això no impedeix que en tinga una idea. I aquesta idea remet, indefugiblement, a la solitud. Paradoxalment, tot i el seu títol, és la sensació contrària la que em transmet el llibre d'Enric Balaguer una vegada acabada la lectura.

El llibre integra setze reflexions breus —per no avorrir el lector, assenyala l'autor a la introducció— sobre qüestions que evidentment preocupen Balaguer i que decideix compartir amb nosaltres, amb la serenitat com a base de les seues argumentacions. La seua escriptura calmada no evita que ens proporcione una mirada incisiva dels temes que tracta. I aquests són ben variats: l'ús del llenguatge i els seus diferents registres, el llenguatge com a forma de dominació dels poderosos però també com a necessitat personal —i col·lectiva— de fer corpori el dolor. La vergonya de ser analfabet —i les seues conseqüències, a vegades extremes— al temps que la banalització d'aquest analfabetisme a escala funcional que s'estén perillosament en la nostra societat. Ens parla també de la relació amb el paisatge, amb la natura, especialment amb el desert com a lloc mític sobre el qual construir un vincle més conscient amb el nostre entorn. Però també ens remet a la relació amb el paisatge domèstic, a la necessitat de tindre una estreta relació dels escriptors amb les seues cases, llocs de creació al capdell. Comparteix amb nosaltres les seues interpretacions o l'impacte de lectures com l'inquietant *La cinquena planta* de Manuel Baixauli o les punyents *Històries del paradís* de Xavi Sarrià. I parla també de cinema, amb referències a pel·lícules que podríem enquadrar com a comercials però a les quals l'autor atorga un plus de pensament, de reflexió, que millora, i molt, l'opinió que tenia sobre aquestes cintes. Aborda el mal, la seua capacitat d'infiltrar-se en les nostres consciències fins a esdevenir invisible però real, amb una magnífica reflexió al voltant de les matances dels khmers rojos a Cambodja.

Com es pot veure, són reflexions diverses, sobre qüestions disperses. Palpitacions, en diu l'autor —per a

Pensar serenament

retre homenatge a Eugeni d'Ors—, en les quals es poden apreciar una profunda curiositat pels esdeveniments que es succeeixen dia rere dia i que sense a penes adonar-nos-en modelen la nostra quotidianitat. Aquesta curiositat intuïsc que el duu a llegir amb voracitat, perquè és ingent el nombre de referències a altres autors que ens proporciona al llarg del llibre, traspassant les tradicionals fronteres disciplinàries. No és estrany que a la dedicatòria de la seua obra s'hi puga llegir: «Als llibres, també mestres.»

Balaguer, al llarg del seu llibre, s'ofereix al lector com a company en el

procés de reflexió. La seua voluntat de compartir les troballes a què li condueix la curiositat incessant es reflecteix en la col·laboració sovintejada als mitjans de comunicació —especialment a través del seu blog—, i també amb als ja nombrosos llibres d'assaig que ha publicat:

Paper reciclat (1995), *Full de ruta* (2002), *Contra la modernitat i altres quimeres*. *Nou assaigs sobre el segle xx* (2002), *La totalitat impossible* (2006), *La casa que vull* (2009), *La vulgaritat i altres tribulacions dels nostres dies* (2010) i *Constel·lacions post-modernes* (2015). Unes obres que s'afegeixen als seus estudis d'història i crítica literària com a catedràtic de Filologia Catalana a la Universitat d'Alacant i un dels principals experts en «literatura del jo», com és el cas d'*Els colors i les paraules: Notes sobre Joan Fuster i la pintura* (Universitat de València, 2007).

L'autor reclama com a necessària la reflexió en un món on els frenètics ritmes que ens imposen fa cada vegada més complicat pensar de manera pausada, serena. No obstant això, la urgència que avui se'ns imposa com a norma vital no sembla que el paralizte, ans al contrari, ens regala les seues lectures, les seues cerques, per a ajudar-nos a buscar un camí cert en el raonament. I ho fa de manera honesta, austera fins i tot, fent que puguem trobar a faltar respostes concloents a les anàlisis que ens proposa. En realitat sí que hi defensa una idea al seu llibre, tossudament: la importància de les humanitats i sobretot de la lectura perquè, entre moltes altres coses, ens ajuda a construir un criteri davant la vida, que és avui en dia del tot imprescindible per a poder sobreviure amb una certa dignitat en aquest maremàgnum d'informació, no sempre vertadera, que ens cau a sobre dia rere dia i de la qual costa desempallegar-se. *El desert i altres palpitations* ens ajuda a construir una tanca de seguretat contra la incertesa inherent a la societat contemporània actual. I ho fa a través de la companyia, instruïda, asserenada, que ens regala la seua lectura.

Enric Balaguer
El desert i altres palpitations del nou segle
Editorial Gregal, Maçanet de la Selva, 2016
200 pàgs.

Sandra Obiol